de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

De minister van Justitie en Veiligheid
[redacted]
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (088) 361 00 00
f (088) 361 00 22
www.rechtspraak.nl

datum 19 februari 2025
doorkiesnummer [redacted]
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
ons kenmerk [redacted]
uw kenmerk
cc
bijlage(n)
onderwerp Advies wetsvoorstel ter implementatie herziene milieurichtlijn

Geachte [redacted]

Bij brief van 9 december 2024, kenmerk 5987350, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de 'Raad') advies uit te brengen inzake de Wet ter implementatie van de herziene milieu-richtlijn EU/2024/1203 (het 'Wetsvoorstel').

HET WETSVOORSTEL

Dit Wetsvoorstel strekt tot de implementatie van de herziene Europese richtlijn milieucriminaliteit (Richtlijn (EU) 2024/1203, hierna: de Richtlijn). Volgens de MvT is de bestaande Nederlandse strafwetgeving grotendeels al in lijn met de richtlijn. Ter implementatie hoeft slechts een beperkt aantal aanscherpingen plaats te vinden die zijn opgenomen in dit Wetsvoorstel. Het gaat in de eerste plaats om de introductie van een nieuwe strafbaarstelling van, kort samengevat, het met opzet in de handel brengen van een product waarvan het grootschalig gebruik leidt tot normoverschrijdende emissies van schadelijke stoffen. Daarnaast wordt de reikwijdte van verschillende misdrijven uit het Wetboek van Strafrecht (hierna: Sr) uitgebreid tot de situatie waarin, kort gezegd, de daarin opgenomen gedragingen – zoals het vervuilen van de bodem, de lucht of het oppervlaktewater – rampzalige milieuschade tot gevolg kunnen hebben. In lijn hiermee wordt in de Wet op de economische delicten (hierna: WED) voorzien in twee wettelijke strafverzwaringsgronden, namelijk voor gevallen waarin ernstige (milieu)delicten de dood van een persoon tot gevolg hebben en voor de situatie waarin sprake is van rampzalige milieuschade. Ten slotte wordt voorgesteld het wettelijke strafmaximum van dood door schuld in de vorm van roekeloosheid (artikel 307, tweede lid, Sr) aan te scherpen (MvT, p. 1).

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.[1]

[1] De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid

de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

ADVIES

Het ontbreken van de strafbaarstelling van het veroorzaken van zwaar lichamelijk letsel
Bij de voorgestelde artikelen 173c en 173d Sr is aansluiting gezocht bij de opzet en formulering van de artikelen 173a en 173b Sr. Met de zwaarste straffen worden bedreigd de in de delictsomschrijving vermelde gedragingen die iemands dood ten gevolge hebben. Ook wordt voorgesteld om in artikel 6, eerste lid, onder 3° WED de dood van een persoon als strafverzwarende grond op te nemen.

De Raad heeft geconstateerd dat naast voornoemde uitbreiding geen uitbreiding van de (hiervoor genoemde) artikelen met het strafverzwarend gevolg van veroorzaken van zwaar lichamelijk letsel wordt voorgesteld. In de onderliggende Richtlijn staat onder overweging 9 hierover vermeld: *'In het bijzonder moeten wederrechtelijke gedragingen die de dood van of ernstig letsel aan personen, aanzienlijke schade of een groot risico op aanzienlijke schade aan het milieu veroorzaken of anderszins als bijzonder schadelijk voor het milieu worden beschouwd, ook een strafrechtelijk delict vormen wanneer zij uit op zijn minst grove nalatigheid worden begaan.*' Dit komt terug in verschillende onderdelen van artikel 3 lid 2 van de betreffende Richtlijn. Het lijkt erop dat deze onderdelen niet zijn geïmplementeerd. Het is in elk geval niet opgenomen in het Wetsvoorstel en de MvT gaat er ook niet op in. Het zou voor de hand liggen om het begrip 'ernstig letsel' te vertalen als 'zwaar lichamelijk letsel', aangezien dat begrip bekend is in de strafwetgeving en is uitgekristalliseerd in jurisprudentie.

Het strafbaar stellen van het veroorzaken van zwaar lichamelijk letsel zou de leemte kunnen vullen tussen de strafbaarstelling van enerzijds het te duchten gevaar voor de openbare gezondheid en levensgevaar voor een ander en anderzijds indien het feit iemands dood ten gevolge en derhalve worden gezien als een passende aanvulling als strafverzwaringsgrond.

De Raad adviseert het Wetsvoorstel op dit punt aan te vullen.

Beperkte toepassing van strafverzwarende grond in de WED
In het Wetsvoorstel wordt voorgesteld om in artikel 6 lid 1 onder 3° WED de dood van een persoon als strafverzwarende grond op te nemen. De verhoging van het strafmaximum tot ten hoogste tien jaren gevangenisstraf heeft als bijkomend effect dat de rechten van (nabestaanden van) slachtoffers van economische delicten worden verruimd. Immers, op grond van artikel 51e van het Wetboek van Strafvordering kan het spreekrecht worden uitgeoefend indien het tenlastegelegde feit een misdrijf betreft waarop naar de wettelijke omschrijving een gevangenisstraf van acht jaar of meer is gesteld. Gelet op het tot nu toe geldende strafmaximum van zes jaren (behoudens t.a.v. bepaalde economische delicten met een terroristisch oogmerk), is de rol van het slachtoffer van economische delicten tijdens het onderzoek ter terechtzitting vooralsnog beperkt. De Raad constateert dat aan de verruiming van slachtofferrechten als gevolg van het hogere strafmaximum, in de MvT geen aandacht is besteed en vraagt zich af of dit een bewuste keuze is geweest.

---

en uitvoerbaarheid. Rechters zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

De voorgestelde wijziging van artikel 6 lid 1 onder 3° WED roept vanuit het oogpunt van rechtsgelijkheid en wetssystematiek de vraag op of niet zou moeten worden overwogen om de strafverzwarende grond ook te laten gelden voor andere economische delicten, opgenomen in artikel 1, onder 1°, WED waarbij sprake is van overlijden of zwaar lichamelijk letsel; bijvoorbeeld bepaalde delicten uit de Arbeidsomstandighedenwet. De keuze om dat al dan niet te doen, vraagt volgens de Raad een nadere overdenking. De Raad adviseert om hieraan in de MvT in ieder geval aandacht te besteden en zo nodig artikel 6 lid 1 onder 3° WED te wijzigen.

Het voorgaande geldt ook als – zoals hiervoor onder II genoemd – zwaar lichamelijk letsel als strafverzwarende grond zou worden opgenomen en dit zou leiden tot een strafmaximum van ten minste acht jaren.

Verantwoordelijkheid onderzoek

De voorgestelde uitbreiding van de reikwijdte van de artikelen 161quater, 161quinquies, 173a en 173b Sr zal gevolgen hebben voor de onderzoeken die door het OM kunnen worden uitgevoerd. In de MvT wordt volgens de Raad onvoldoende aandacht besteed aan de vraag welk parket(ten) de verantwoordelijkheid draagt voor dergelijke onderzoeken. De Raad ziet dat specialistische zaken in de praktijk ook regelmatig door arrondissementsparketten worden uitgevoerd, terwijl deze vervolgens vanwege de complexiteit bij de fraude- en milieukamer van de concentratierechtbanken worden aangebracht. De functionele parketten van het OM zijn goed geëquipeerd voor het doen van onderzoeken naar eventuele overtredingen van de voorgestelde artikelen. De Raad geeft in overweging hieraan aandacht te besteden in de MvT.

IT-GEVOLGEN

Dit Wetsvoorstel heeft geen significante IT-impact.

WERKLAST

Het Wetsvoorstel leidt naar verwachting niet tot substantiële werklastgevolgen voor de Rechtspraak.

CONCLUSIE

De Raad onderkent het belang van het Wetsvoorstel. De Raad heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen het Wetsvoorstel, maar geeft u in overweging om het Wetsvoorstel op de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken en/ of aan te passen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel

de Rechtspraak

Raad voor de rechtspraak

met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

[redacted]

Lid Raad voor de rechtspraak